

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" "עטרת שרה"

ע"ש רבי רפאל זביחי בן פינחס זצ"ל ע"ש מנ"י שרה זביחי בת דינה
נוסדו בשנת תשכ"ז (1967) בתל אביב

עלון חג הפסח

עלון מס': 1,955 | תשפ"ג

ליקט וערך: הרב רפאל זביחי שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב

העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זביחי שליט"א

עלון חג

מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון

עלון מורחב

המצווה הנוהגת בכל רגע ורגע מרגעי החג וחולו של מועד, היא מצוות השמחה. והגאון מוילנה זצ"ל כבר הגדירה כמצווה הקשה ביותר בתורה: לשמוח ברציפות שבעה ימים, בלא הפוגה. לא להתעצב ולא לרגוז, לא להתעצבן ולא לדאוג - איך אפשר, איך יתכן, איך נוכל להתעלם מהמצוקות ומהטרדות, לשכוח את מדווי הגוף והנפש, את קשיי הפרנסה, את החובות המלוות, כל קשיי החיים ועצבונם. איך אפשר להתעלם מהמכלול הרחב יותר, מבעיות הביטחון, מהאיבה הנוראה האופפת אותנו. ואיך אפשר לשכוח את ההירדררות הרוחנית, התנכלות חלקים מהעם למורשת ולנושאה, מהשיטנה והשיסוי, ההסתה וההתנכלות באורח שיטתי ורצוף. איך אפשר להתעלם מכל אלו - להתנתק ו... לשמוח?! ברם, אם התורה ציוותה עלינו לשמוח, אות הוא שאפשר. וכשנתבונן בדבר נמצא שבחג עצמו ובעניינו נרמזה הדרך שעל ידה נוכל להגיע לשמחה.

נקדים סיפור: היה זה בעת מלחמת ששת הימים. ניצחון בזק, זוהר כברק, חלום דור הוגשם. הכותל בידינו, קבר רחל שוחרר, מערת המכפלה, היינו כחולמים. בבת אחת יצאנו מאפילה לאורה, ממבוכת ימי ההמתנה מורטי העצבים לרוממות רוח ופורקן. הכל היו בטוחים שאלו פעמי הגאולה, הנה הנה משיח בא. ההמשך ידוע, מלחמת יום כיפור והאינתיפאדה, ועד למבוכת אלו הימים. אך באותם ימי אופוריה פנו אל אחד מזקני ירושלים, צדיק וקדוש, ושאלו לחוות דעתו: האמנם הגאולה בשער? פתח הצדיק ואמר: הגאולה הקרובה תהיה כעין גאולת מצרים. ושם נאמר כי סימן זה היה מסור בידם, שהגואל יבוא ויאמר "**פקד פקדתי אתכם**". ורבים תמהו, מה החידוש הגלום במילים אלו, הלא כל אדם שיתיימר להיות הגואל יוכל לאומרם.

אבל כשנתבונן בדבר נראה, שיש כאן חידוש עצום. כי כל מי שיתיימר לגאול, יבוא ויבשר: "היכוננו לגאולה הקרובה". אבל משה רבינו, הגואל האמיתי, בא וחדש: דעו שהגאולה כבר החלה, "פקוד פקדתי", בלשון עבר. התהליך החל כבר, ויגיע לשיאו בגילויים הנשגבים של יום היציאה ממצרים, "במורא גדול זה גילוי שכונה!" אף אני אומר כך - סיים את דבריו - יש כאן שורה של צעדים, שכולם סלילת הדרך: קיבוץ הגלויות, פריחת מרכזי התורה, התפתחות הטכנולוגיה, בניין הארץ, מלחמת ששת הימים - וגם הנסיגות שבדרך הן חלק מהתכנית הכוללת, כשם שפרעה גזר על הכבדת העבודה, וקירב בכך את קיצו של השיעבוד! כהכבדת לב פרעה אחר כל מכה, שסללה את הדרך לשלב הבא!

זהו, למעשה, לקח שבעת ימי חג הפסח. שהרי הגאולה הייתה בליל הסדר - אבל פרעה גייס את חילו, ואסר את מרכבותיו. ורדף אחרי בני ישראל, ועיניהם חשכו. "**ופרעה הקריב - הקריב את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים**". והתייראו, וזעקו, שבו בתשובה, ונושעו בתשועה שלימה. ים סוף נבקע, עברו בתוך הים ביבשה, חזו מחזות נבואה, וראו את שונאיהם שוקעים במצולות ים, לא הוסיפו לראותם עוד עד עולם, וענו שירה בשמחה רבה!

הבה נשים זאת אל לבנו. נתבונן ונראה כי מצויים אנו בעיצומה של תקופה גדולה, כבירה, הסוללת בעקביות ובמהירות דרך לגאולה השלימה, הקרובה כל כך. הנה היא עומדת אחר כותלנו. היום או מחר בוא תבוא ברינה! "ובאמת יציאת מצרים ישנה בכל אדם ובכל זמן". זהו שנאמר: "**אל מוציאם ממצרים**", בלשון הווה. וזהו שנאמר: "**מן המצר - בחינת מצרים שאני שוקע בה - קראתי יה, ענני במרחב יה**". ועל כל אחד, עם כל מועקותיו, לדעת שהישועה כבר הוכנה, וליד כל 'אגם מר', צומח 'העץ' שימתיקו. אך כמו במצרים ובמרה, נצרכה זעקה ושוועה, ואז אורו העיניים בגאולה ובישועה. **האין בידיעה זו כדי להביאנו לשמחה?!**

ליל הסדר נקרא כך על שום שהוא מסודר בסימנים קבועים ומוסכמים. מספר הסימנים ב"סדר" עולה למנין ט"ו, כנגד התאריך ט"ו בניסן, כנגד חודש האביב בגימטריה ט"ו, וכנגד ט"ו המעלות המפורטות בהגדה "על אחת כמה וכמה וכו'".

ההפרש החשבוני בין חמץ לבין מצה, הינו 3. (חמץ = 138), (מצה = 135). כי 3 הבדלים יש בין אפיית חמץ לבין אפיית מצה, הקמה: חמץ - קמת רגיל, מצה - קמת שמור, המים: חמץ - רגילים, מצה - מים שלנו, הזמן: חמץ - זמן רב, מצה - פחות מ-18 דקות.

הכרפס מסמל את העבודה הקשה, כרפ"ס בנוטריקון למפרע: ס' פרך, כלומר, 60 ריבוא עבדו עבודת פרך.

שתיית ארבע כוסות: כנגד 4 לשונות הגאולה "והוצאתי", "והצלתי", "והגאלתי", "ולקחתי". וכן כנגד 4 גזרות שגזר פרעה הרשע (1) עבודת פרך, לבנות ערי מסכנות לפרעה. (2) המתת כל זכר כשנולד. (3) השלכת הבנים ליאור. (4) לקושש קש לתבן. (שמות רבה)

"נוס יין" בגימטריה 156, אם נכפיל 156 ב-4 כוסות, נקבל 624, כמו המילה חרות. (רבי אהרן מקרלין)

והיא שעמדה לאבותינו ולנו - והיא ראשי תיבות: ו' - ששה סדרי משנה, ה' - חמשה חומשי תורה, י' - עשרת הדברות, א - ה' יתברך (יחיד), בזכות לימוד תורה וקיום המצוות הצלחנו לשרוד ולשמור על הגחלת. (אברבנאל)

להקל על ה'סדר' בליל פסח, נוצרה מערכת סימנים המיוחסת לרש"י או לרבי שמואל מפליזא. מעיון בסימנים עולות התמיהות: מדוע בראשונה נכתב 'רחץ' ולאחר מכן 'רחה'? ומדוע כתוב 'מוציא' במקום 'מוציא' כפי נוסח הברכה? ובכלל, הרי החרוזים בסימנים אינם תואמים זה לזה?! והאמת שחלה טעות אחת בלבד. האות ה'א' של "רחה" שייכת ל"מוציא", שלאחר מכן אם נחזיר אותה למקומה, הכל יבוא על מקומו כך: מגיד, רחץ - המוציא, מצה.

בשו"ת רבי משה גרשון מסופר על מעשיה מברחת שארעה בעירו של המחבר. פעם אחת, בשבת שלאחר חג הפסח, כאשר הזמין הגבאי בקריאת התורה, את אחד המתפללים שיעלה ל'מפטיר' קם פרנס החודש, ששימש גם כגבאי בית הכנסת, והיה עם הארץ גמור ומחוצף שזכה לתפקידו בגלל ה'מאה' ולא בגלל ה'דעה', דפק על שולחן הקריאה והכריז בקול רם כדין ופוסק מלידה: "בשבת זו אין קוראים למפטיר! כי הרי בהגדה של פסח כתוב בפירוש 'אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן'..."

שנון

מושגים ביהדות

ניסן

בט"ו בניסן ב'רכ"ח - נפטר יצחק אבינו בן 180 שנים. יצחק נולד כשאברהם היה בן 100 ושרה בת 90, ולא עזב בחייו את ארץ ישראל. בזמן "עקדת יצחק" בהר המוריה, היה בן 37 שנים.
בל' בניסן ד'תשצ"ח (1038) - נפטר רב האי גאון, מאחרוני גאוני בבל, ראש ישיבת פומבדיתא. נחשב מנהיג הדור, "אביהם של ישראל". הרמב"ם הגדיר אותו "אחרון הגאונים בזמן וראשון שבהם לחשיבות"
בל' בניסן ה'תרס"ט (1909) - מתקיימת הגרלת המגרשים ב'אהוזת בית' (אגודה שנוסדה ביפו, במטרה לבנות עיר עברית חדשה בארץ ישראל - לימים העיר תל אביב) מאורע שנחשב כיום ההולדת של תל אביב.

סיפור השבוע

שבכל דור ודור עומדים עלינו לבלותנו

היה זה לפני כמאה וחמישים שנה, בפרוס חג הפסח. בעיר חאלב שבסוריה נעלם ילד נוצרי, מוסאן שמו, והכמרים העלילו עלילת דם על בני הקהילה היהודית. ההמון המוסת שאג לנקמה, והמושל זימן אליו את הרב הראשי, הגאון רבי חיים מרדכי לבטון זצ"ל, שהכחיש את העלילה בכל תוקף. אך המושל בשלו: אם הילד לא יימצא בתוך ימים מספר, יוטלו על הקהילה קנס כספי עצום וגזירת גירוש מן העיר! יצא הרב מבית המושל והחל לטייל ברחובות העיר, להפיג מעט את מועקת נפשו ויגונו על הגזירה המאיימת על הקהילה המפוארת, בעוון עלילת שווא זדונית ומרושעת. כשעבר ברחוב הנוצרים, שמע שני ילדים משוחחים, והאחד מספר לשני כיצד הכומר לקח את מוסאן לכנסיה הנוצרית. חקר הרב כיצד נראה הילד, ופנה לבית המושל. הזמינו לבוא עימו לטיול קצר בעיר. תמה המושל, ונענה להזמנה. שמו פניהם לרובע הנוצרי, והרב התדפק על שער הכנסיה. השער נפתח, והמושל התקבל בכבוד רב, ותמה לביקור המזור. בינתיים הביט הרב אנה ואנה, הושיט ידו וקרא לילד ששוטט בפאתי החצר, "בוא הנה, אל תירא", אמר, "איך קוראים לך?!" "מוסאן", ענה הילד. הביט הרב במושל, הביט המושל בכמרים, והללו כבשו פניהם בקרקע. ציווה המושל ואסרום עד לביור הפרשה, וליהודים הייתה הרווחה. וכבימים ההם גם בזמן הזה, יחיש לנו הבורא פדותנו על ידי גדולינו ומאורינו!

יוסיף דעת

שמות החג

מקור השם פסח הוא מהתורה, בה נכתב: "ואמרתם זבח פסח הוא לה", אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים, בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל" (שמות, יב, כ"ז). קיימים שני פירושים למילה "פסח": על פי אבן שושן המשמעות היא "דילוג" כמו "פסיחה". פירוש נוסף, על פי אונקלוס, מסביר את המילה כ"הצלה" או "מתן חסות". השם המקראי, **חג המצות**, נקרא על שם המצות שאכילתן היא מצווה מיוחדת מדאורייתא ביום הראשון לחג, ובשאר הימים משמשות תחליף ללחם החמץ: "את חג המצות תשמור, שבעת ימים תאכל מצות" (שמות כג, טו). לעומת זאת, השם **פסח** מתייחס במקרא לקורבן פסח שאותו יש להקריב בערב חג המצות, בין הערביים: "ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח ל-ה'. ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג שבעת ימים מצות יאכל". (במדבר כח, טז-יז). בתפילה, מכונה החג על ידי חז"ל **זמן חרותנו**, על שם היציאה מעבדות מצרים לחירות שהתרחשה אז. באופן דומה החג נקרא לפעמים גם **חג החירות**. שם מאוחר יותר לחג הוא **חג האביב**, המציין את הסימן לבואו של החג ואת העונה בה הוא חייב לחול לשם קיום מצוות "שמור את חג האביב ועשית פסח ל-ה' אלקיך כי בחדש האביב הוציאך ה' אלקיך ממצרים לילה" (דברים טז, א), ואף מעברים את השנה לשם כך. **בקרוב יהודי עיראק** מוכר חג הפסח גם בשם **שתאח'א**, גלגול של הצירוף "השתא הכא" בארמית (ובעברית "השנה כאן") המוזכר בהגדה בפיוט 'הא לחמא עניא'. **בקרוב יהודי קווקז** נקרא החג בשם **ניסונו**, הנגזר משם חודש ניסן העברי בהגייתו בניבם הפרסי.

יוסיף חכמה

"מים שלנו"

שאלו את ה"חיון איש" זצ"ל: הגמרא (פסחים מב.) מספרת, שרב מתנא דרש בפפוניא שלא ילושו המצות אלא ב'מים שלנו' במשך הלילה, שהם צוננים ולא יחמיצו העיסה. למחרת באו אליו כולם עם כדיהם, אמרו: "תן לנו מהמים שלך". העמידם על טעותם: לא התכוונתי למים שלי, אלא למים שעבר עליהם הלילה לאחר שאיבתם. מדוע סיפרה לנו הגמרא על טעותם של בני פפוניא, והעמידתם באור מגוחך? **וענה:** להפך, הגמרא העלתה על נס את בני פפוניא, שלא הרהרו אחר רבם, לא שאלו במה טובים מימיו ממימינו. צייתו באופן מושלם, גם להלכה שאינה מובנת בעליל! **נצטט דברי הגמרא** (סוטה יב.): עמרם גדול הדור היה. כיון שגזר פרעה הרשע "**כל הבן הילוד היארה תשליכהו**", אמר: לשווא אנו עמלים. עמד וגרש את אשתו, עמדו כולם וגרשו את נשותיהם. אמרה לו בתו: אבא, גזרתך קשה משל פרעה... עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולם והחזירו את נשותיהם. לא נתפס, איזה ציות לגדול הדור! ואפילו לא ציווה, אם גרש - מגרשים כולם. כאיש אחד. החזיר, והחזירו כולם! **בני ישראל יצאו ממצרים**. סוף סוף, מעבדות לחירות, מאפלה לאור גדול. ולפתע מצוה משה: חוזרים! מה חוזרים, לאן חוזרים? "**ויעשו כן**, להגיד שבחם ששמעו לקול משה, ולא אמרו היאך נתקרב אל רודפינו, אנו צריכים לברוח. אלא אמרו: אין לנו אלא דברי בן עמרם!" (רש"י שמות יד, ד).

"נר ה' נשמת אדם" - פטירת הצדיקים זצוק"ל בחודש ניסן - "צדיקים במיתתן נקראו חיים"

הרב מסעוד חי בן שמעון

ה' ניסן תרפ"ה (1925) היה אב בית דין ורבה הראשי של מצרים. תרגם את השולחן ערוך לערבית ספורות.

הרב אליהו בקשי דורון

י"ט ניסן תש"פ (2020) היה הראשון לציון והרב הראשי לישראל, שימש כראש מוסדות "בני אב" ו"דבי אליהו" בירושלים.

הרב מאיר אבנחצירא

י"ז ניסן תשמ"ג (1983) בעל מופתים וראש ישיבה, מרבני עולי מרוקו. מכונה ה"בבא מאיר", בנו בכורו של ה'בבא סאלי'.

הרב שלום מושאש

י' ניסן תשס"ג (2003) פוסק הלכות מגדולי רבני עולי מרוקו. היה רבה הראשי של מרוקו ורבה הראשי הספרדי של ירושלים.

הרב שלמה מוסיוף

ה' ניסן תרפ"ב (1922) היה נגיד, חכם ומקובל. מרבני עולי בוכארה וממייסדי שכונת 'הבוכרים' ושכונת 'כרם שלמה' בירושלים.

אימרת השבוע

"אבי, אבי, מתי תביא את אליהו הנביא?" (רבי אברהם אבן עזרא)

מדור הסגלות והמנהגים

מאת מייסד העלון רב עדת "משהד" בישראל ורב קהילת "תפארת רפאל" מורנו הרב שלמה זביחי שליט"א

בכל דור ודור עומדים עלינו לבלותנו, אך בכל דור ודור - העבירו לנו חכמי ישראל זכרונם לברכה - מנהגים, כוונות וסגולות מופלאות לעניינים שונים. **ליל הסדר הוא לילה המסוגל ביותר לקיבול תפילות וישועות**, וכל הנוהג בו את הכבוד הראוי ומקיים אותו על פי ההלכה, מובטח לו שיושע וייצצל מכל מרעין בישיין ואף יזכה לשפע גדול ברוחניות וגשמיות.

הנוהר במצוות אכילת מצה כתיקונה - מושך על עצמו שפע נפלא, ושמירה והגנה מכל דבר רע ומכל פורענויות המתרגשות ובאות לעולם. ורמז לכך נמצא בפסוק "כי מקל צרה הצילני" (תהילים נד), ראשי תיבות **מצה**. כמו כן הדבר מועיל לו לרפואה שלימה, כמו שנאמר בזוהר הקודש שהמצה נקראת גם 'אוכל של רפואה'. 'הרוקח' **כתב** שהמקיים מצוות אכילת מצה כהלכתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. ובוה פירש רבינו חיים פלאג'י זצוק"ל את דברי הפסוק שאומרים ב'הלל' "ברוכים אתם לה' עשה שמים וארץ" (תהילים קטו) סופי תיבות **מצה**.

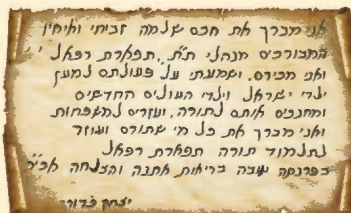
סגולה לפרנסה בשפע - בכל ימי חג הפסח בכלל, ובליל הסדר בפרט, מסוגלת התפילה על הפרנסה להתקבל. המקור לכך הוא במסכת ראש השנה: "בפסח נידונים על התבואה". 'ה'אורחות חיים' מביא בשם הספר 'יפה ללב' כי סגולה מן המובחר היא להשאיר חתיכה קטנה מהמצה של האפיקומן בבית, ולהצניעה במקום נסתר למשך שאר ימות השנה. והנהגה זו טובה היא לשמירה ופרנסה טובה, בנקל ובשפע.

בעל השפע חיים מבאר שהסיבה שלא נזכר שמו של משה רבנו בכל נוסח ה'הגדה של פסח': ללמדנו שכדי לזכות לגאולה, אין בני ישראל זקוקים למנהיג גדול וקדוש כמשה רבנו, רק צעקה ותפילה מקרבות את הגאולה - כמו שזה גרם לגאולת ישראל ממצרים, שנאמר: 'ותעל שועתם אל האלקים'.

מבארים בשם ה'חתם סופר: הטעם למנהג ללבוש 'קיסטל' בליל הסדר, הוא: בלילה הזה מחויב כל אב למסור לבנו את ניסיון השם יתברך, שכל אמונת ישראל תלויה בוה, וכדי שיעשה כן בשלמות, ילבש 'קיסטל' שהוא בגד לבן הדומה לתכריכים, ובכך יזכיר לעצמו יום המיתה - ואם לא עכשיו אימתי. וישם אל ליבו שעליו להקים דורות שימשיכו בדרך ה' מתוך אמונה פשוטה, וימסור ביתר שאת את כל גבורות ה' ונפלאותיו לדור אחרון.

מנהגי קהילות ישראל: בעוד שיהודי אשכנז אינם אוכלים קיטניות בפסח, הנשים היהודיות בכורדיסטן **נהגו לכבס את שקי הקטניות** טרם הפסח, ולברור את הקטניות היטב על מנת להוציא מהן כל שארית של חיטה. **יהודי תוניס** נוהגים לאכול אורז מבושל בסעודת הצהריים של ערב החג, ואוכלים אורז לכל אורך החג. אולם החומס אסור עליהם במהלך ימי הפסח, ככל הנראה בגלל שמו - המזכיר את המילה חמץ (חמס). **יהודי מרוקו** נהגו להימנע אף הם מקטניות, למעט קטניות ירוקות כגון אפונה ופול המהוות דווקא חלק מרכזי בתפריט החג. **בני תימן** נוהגים לקרוא את ההגדה כולם יחדיו בניעימה מיוחדת. **בני כורדיסטן** נהגו לערוך ארוחות סדר גדולות, של עשרות משפחות יחדיו שהגיעו לעיתים גם למאות אנשים. גם בקרב **יהדות פרס** מקובל היה לערוך את הסדר כל השכנים בביתו של אדם נכבד או תלמיד חכם. **יהודי הקווקז** נהגו ללבוש לליל הסדר את לבושם המסורתי "לבוש אנשים בני חורין", כשהם מזויינים בסכינים ואקדחים בחגורם. בקרב **יהדות תוניס ומרוקו** מקובל להעביר את צלחת הסדר מעל לראשי הסועדים לאחר הקידוש, בשירת "בב'הילו יצאנו ממצרים, ה'א לחמא עניא בני חורין". מוכר במיוחד הוא **מנהג יהדות פרס ואפגניסטן**, שבמהלך קריאת "דינו", תופס כל בן משפחה בבצל ירוק או ב'כרישה' ומצליף בחבריו, מכמה סיבות וטעמים.

ברכת זקן המקובלים רבינו יצחק כדורי זצוק"ל

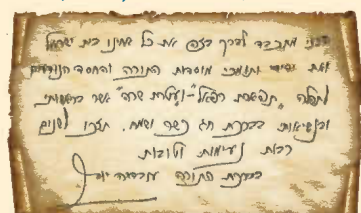
ברכת חג מיוחדת ומרגשת ממאורי ישראל בכתב יד קודשם לתומכים והמסייעים למוסדות התורה והחסד "תפארת רפאל" אשר עמדו בראשותם ובנשיאותם.

הציבור נקרא להרים את תרומתו!
ב"ה המוסדות קיימים מעל יובל שנים שבהם עוסקים בהפצת תורה ויהדות בארץ ובעולם, עזרה וסיוע לנצרכים, ועוד מפעלים ברוכים ב"ה

עזרתך נחוצה לנו כדי לשמור על הקיים, ואף להגדיל ולהרחיב את פעילותנו

ויהי רצון שבזכות זה תתברכו בכל מילי דמיטב אתם ובני ביתכם בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות וברכת הרבנים זצ"ל תעמוד לכם - אמן

ברכת הראשון לציון הגאון מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

המדור לילדי ישראל

חג הפסח

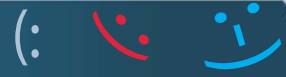
אחרי כל העבודות והנקיונות הנה מגיע לו החג המיוחד הזה. חג בו כלנו נסב סביב שלחן הסדר בעזרת ה', ונספר ביציאת מצרים. יציאת מצרים היא בעצם ההתחלה של עם ישראל. ה' הוציא אותנו מארץ מצרים ומהעבודה הקשה, והפך אותנו לעם, עם של ה'. כל כך חשוב לזכור את יציאת מצרים ואת כל הנסים שה' עשה לנו. **בחג הפסח יש מצוה מיוחדת לספר על יציאת מצרים.** אבל הארוע הזה כל כך חשוב, שגם בשאר ימות השנה יש מצוה לזכור אותו. לכן אנחנו מזכירים את יציאת מצרים בקריאת שמע כמה פעמים בכל יום. **גם יום השבת האהוב שמגיע כל שבוע הוא זכר ליציאת מצרים,** כמו שאומרים בקדוש. כך שביליל הסדר **שחל השנה מיד אחרי השבת,** ישנו חבור כפול ליציאת מצרים! וכל זה כדי שנדע מאין באנו וכיצד ה' הנהיג אותנו מאז ועד היום. בזכות זה, עם ישראל יוכל להמשיך ולהיות עם הנצח ואור לגוים.

חג הפסח מכנה בארבעה שמות: 1. **חג הפסח -** על שם הפסיחה והדלוג שדלג הקדוש ברוך הוא על בתי היהודים בארץ מצרים בזמן מכת בכורות. רק בכורות מצרים נפגעו במכה זו. למחרת, ביום ט"ו בניסן יצאו עם ישראל ממצרים באפן נסי. 2. **חג המצות -** החג נקרא כן על שם מצות אכילת מצה. לאחר מכת בכורות נבהלו המצרים והתחילו להתחנן לפני עם ישראל שיצאו מהר ממצרים. הם חששו שאם היהודים יתמהמהו, ימותו כל המצרים! מהלחץ של המצרים לא הספיק בצקם של היהודים לתפח ולהחמיץ, והם אפו מצות. זכר למצה זו אוכלים בפסח מצות. 3. **חג האביב -** חג הפסח חיב לחול בחדש האביב. לפיכך, אם יתכן מצב שבו הפסח יחול בחרף, מוסיפים עוד חדש אדר, כדי שהפסח יחול באביב. 4. **חג החרות -** בחג הפסח יצאו עם ישראל מעבדות לחרות. זו הסבה שאנו מסבים בליל הסדר כבני מלכים. בפסח אנו זוכרים שהבורא בכבודו ובעצמו הוציאנו ממצרים, ולכן אנו יושבים בהסבה, בכדי שנחוש את עצמנו כבני חורין.

החלק שלנו, הילדים, חשוב מאוד בליל הסדר. אפילו פותחים אתו את ההגדה: "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?" בסדר אנו רואים כל מיני דברים מוזרים, ושואלים עליהם ארבע שאלות: 1. למה טובלים פעמים בליל הסדר את הכרפס במי מלח, ואת המרור בחרסת? 2. למה אוכלים מצה בליל הסדר? 3. מדוע אוכלים מרור בחג הגאולה השמח? 4. מפני מה אוכלים בהסבה את התשובות לכל השאלות? יענה לנו אבא באמירת ההגדה. הסבה שאנו חוגגים את הפסח מדי שנה, היא כדי לזכור את נפלאות הבורא ביציאת העם ממצרים. **יחד עם הכוס הרביעית, מוזגים גם כוס חמישית לאלהינו הנביא.** כוס זו מחזקת את האמונה בביאת המשיח, שאליהו מבשר את בואו. לכן דוקא בדורות האחרונים מעמידים כוס מיוחדת, להזכיר את קרבתנו אל ביאת הגאולה. מועדים לשמחה!

פנית הבדיחות לילדים

למה האפיקומן לא מחפש את עצמו? כי הוא כבר מצה!

מה פרעה אמר למשה אחרי המכות - היה עשר!!!

לאיפה אסור ללכת בפסח? לבית לחם.

מתי יושבים שבוע מחוץ לבית חוץ מסוכות? בשבוע שלפני פסח...

עיוור (הקורא כתב בריל) שבא לאכול בסדר פסח, תפס מצה מישהו אותה בידיו ופתאום קם הפסיק את הקורא ואמר: "תגידו, מי כתב את השטויות האלה?!"

אין כמו החגים שלנו: בפסח: אין מה לאכול. בסוכות: אין איפה לאכול. בראש השנה: אין זמן לאכול. יום כיפור: אסור לאכול. בתשעה באב: גם אי אפשר לאכול. בפורים: שיכורים מכדי לאכול. בחנוכה: משמין מכדי לאכול. בשבועות: עייפים מכדי לאכול. ועד שיש טו' שבט הכול יבש...

דברי הימים

סדר מאורעות יציאת מצרים:

יציאת מצרים הייתה בשנת ב'תמ"ח, לאחר שהייה במצרים של 210 שנה. ביום רביעי י"ד בניסן, שחטו את קורבן הפסח. ליל יום חמישי, הייתה מכת בכורות ובבוקר יום חמישי, ט"ו בניסן, יצאו בני ישראל ממצרים. ביום הרביעי, נודע לפרעה על בריחתם ודרף אחריהם ביום חמישי ושישי. ליל יום השביעי, ליל יום רביעי כ"א בניסן, **התרחש נס קריעת ים סוף. בני ישראל שהו במדבר ארבעים שנה**, משנת ב'תמ"ח עד ב'תפ"ח, ועברו 42 מסעות. **בשביעי של פסח** נסעו מים סוף למרה, בכ"ה הגיעו למרה וקיבלו עשר מצוות, בא' באייר נסעו לאלים ומאלים בי"א באייר לאלוש, בט"ו באייר החל לרדת המן, בכ"ב באו לרפידים ושם הייתה **מלחמת עמלק ובארה של מרים** נבעה מים. בא' בסיון הגיעו למדבר סיני **וזכו לענני כבוד**, במשך חמישה ימים עלה משה לראש ההר והגיד לעם את דברי ה'. **בשבת קודש** ו' בסיון ב'תמ"ח (לפי חכמים), **ניתנו עשרת הדיברות והתורה לישראל**. בז' בסיון עלה משה להר סיני ושהה שם עד י"ז בתמוז שאז חטאו בעגל ומשה שיבר את הלוחות. בי"ח בתמוז, עלה שוב עד כ"ח באב, ועלה שוב בכ"ט באב עד י' בתשרי "ויאמר ה' סלחתי כדברך".

מאורעות ט"ו בניסן: בט"ו בניסן, **אירעו מאורעות רבים לעם ישראל:** ברית בין הבתרים, מלחמת אברהם עם ארבעת המלכים, הצלת אברהם מאור כשדים, בשורת המלאכים לאברהם על הולדת יצחק ולידתו בדיוק שנה לאחר מכן, חלום יעקב עם שרו של עשיו, התגלות הקב"ה למשה בסנה, מכת בכורות, יציאת מצרים, מלחמת סיני, הנס גדול בימי חזקיהו המלך ומפלת סנחריב, חלום נבוכדנאצר, הריגת בלשאצר, כתיבת הספרים על ידי המן להשמיד וליל הנדודים של אחשוורוש. **בט"ו בניסן** ג'תת"ג, **נפלה מצדה** והסתים המרד הגדול של יהודי ארץ ישראל נגד האימפריה הרומית, ששיא חורבנו היה שריפת בית המקדש השני 5 שנים קודם לכן, בשנת ג'תתכ"ח. **בט"ו בניסן** ג'ת"ד, **קיימה אסתר את הסעודה לאחשוורוש** והמן וצמחה גאולת ישראל. **בט"ו בניסן**, מתחילים לספור **ספירת העומר** ובו ביום הניפו את העומר בזמן שבית המקדש היה קיים והתבואה החדשה הותרה באכילה.

מפניי מרן הגר"ע יוסף יצחק"ל

יציאת מצרים של הראשל"צ

בשנת תש"ז (1947), יצא הראשון לציון מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל למצרים, לבקשתו של הראשל"צ הרב בן ציון עזריאל זצ"ל, להקים עולה של תורה. שם שימש כסגנו של הרב הראשי חיים נחום אפנדי וכאב בית דין. במצרים, מצא מחוייבות תדית חלשה בקרב המוני העם, ובעיקר בקרב המנהיגות והרבנים המקומיים.

מספר מרן זצ"ל: בהיותי בגולה משרת בקודש במצרים (קהיר), סבלתי מרורות מאנשי השלטון אשר חיפשו עלי עלילות ברשע להתעולל, בזמן מלחמת השחרור, בשנת התש"ח, סבבוני כתרונני מנוחה ויותר מהם סבלתי מפושעי ישראל. כשהייתי במצרים לפני שנים רבות, השגחתי על כשרות המצות כדי שאנשים יאכלו מצות כשרות, דאגתי לשאוב "מים שלנו", שאבתי 3 חביות, ושאלתי את המשגיח שהיה על אפיית המצות, האם זה מספיק? והוא אמר שזה די והותר! ואני סמכתי עליו. באחד הימים, הגעתי בפתע אל המאפייה, לבדוק מה מצב הכשרות שם, והנה אך שהמנהל ראה אותי, מיד הזמין אותי למשרדו לשתות קפה עימו, אבל אני דחיתי אותו, הוא רצה לשחד אותי ע"י הקפה, אבל אני מיד נכנסתי פנימה, והנה אני רואה שהם משתמשים במי ברז רגילים, ולא במים השאובים שנקראים "מים שלנו", שתקתי ולא אמרתי כלום, וזה האחראי על המים נהיה חיוור כמו סיד, לא ידע מה לעשות, ואני בכוונה עמדתי שם לראות איך יפול דבר, והנה הנשים שהיו לשות את הבצק התחילו לצעוק לו שיביא להם מים, ובלית ברירה לקח מים מהברז ונתן להם. אז קראתי לאחראים ושאלתי אותם: במים האלה מן הברז אתם לשים מצות? איך אתם עושים כך? קראתי למנהל ואמרתי לו שיקנה עוד כמה חביות שנשאב עוד מים והכל יבוא על מקומו, אבל הוא היה רשע, אמר לי: אין תקציב! השבתי לו: וכי אתה רוצה שנאכל חמץ? והוא טען כנגדי: אבל למה קודמך בתפקיד שתקו ולא אמרו כלום?! והאמת היא, אולי רימו אותם, לקחו אותם למשרד לשתות קפה, ובינתיים היו מעלימים את הבעיות. מפאת דברים כגון אלו ורדיפות מצד המשטר המיצרי חזר מרן ארצה בתש"י (1950).

גדולי ישראל באפיית מצות לחג הפסח

הראשון לציון ורבה של ירושלים רבינו שלמה עמאר שליט"א

הראשון לציון רבינו אליהו בקשי דורון זצ"ל

הראשון לציון רבינו מרדכי אליהו זצ"ל

הראשון לציון מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל

חבר מועצת חכמי התורה רבינו ראובן אלבו שליט"א

חבר מועצת חכמי התורה רבינו שמעון בעדני זצ"ל

נשיא מועצת חכמי התורה רבינו שלום כהן זצ"ל

הראשון לציון ורבה הראשי לישראל רבינו יצחק יוסף שליט"א

העלון התורני השבועי 'תפארת רפאל' הינו העלון הוותיק בארץ

היוצא לאור משנת תשמ"ה (1985) מידי שבוע בעשרות אלפי עותקים ומחולק בכל רחבי הארץ ולקהילות בחו"ל. גדולי ישראל סמכו ידיהם על עלון זה שמפיץ את תורת רבני ספרד והמזרח ומנחיל את מורשת יהדות ספרד המפוארה יחד עם הלכות וזמנים ממרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

רבה של ירושלים
רבינו שלום משאש זצ"ל
מתפעל מהעלון השבועי התורני
יחד עם הרבנים זביחי שליט"א

המקובל האלקי
רבינו יצחק כדורי זצ"ל
קורא את העלון "תפארת רפאל"
שהיה מגיע לידי מידי שבת בשבתו

הראשון לציון
מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל
עם מייסד העלון הרב שלמה זביחי
שליט"א המגיש לפניו את עלון מספר 500

העלויות רבות והנטל רב

אם גם הינך נהנה מעלון זה - הרם תרומתך ואהיה שותף בהפצת עלון "תפארת רפאל" ניתן להקדיש את העלון לכל מטרה - וניתן לתרום בכל אמצעי תשלום

בשיחת חינם: 1800-260-260

בכל ראש חודש ניתן לקבל פרקי תהילים קבועים לקריאה במשך החודש וכך לסיים מאות ספרי תהילים מידי יום, יחד עם כלל ישראל.

שיחת חינם: 1800-260-260

להצלחה ♦♦ לרפואה ♦♦ לזיווג ♦♦ לזש"ק ♦♦ לישועה

הודעה משמחת לעם ישראל

לקראת חג השבועות מוקד התהילים העולמי "תפארת רפאל" שמח להציג בפניכם לאחר עמל רב את ספר התהילים המדוייק והמפואר באותיות מאירות עיניים כולל טעמי המקרא, ובכריכה מהודרת בצירוף תפילות וסגולות מרבותינו הקדושים.

ניתן להשיג במחיר עלות בטלפון מספר: 1800-260-260

בכל ראש חודש ניתן להתקשר למוקד התהילים, שיחת חינם: 1800-260-260 ולקבל פרקי תהילים קבועים לאמירה בכל החודש יחד עם כלל עם ישראל

הראשון לציון והרה"ר לישראל
רבינו יצחק יוסף שליט"א

הראשון לציון ורבה של ירושלים
רבינו שלמה עמאר שליט"א

הודעה משמחת למתפללי בתי הכנסת והגבאים!

חומש מהודר ביותר עם התפילות ליום השבת

זכינו ובמכון להוצאת ספרים וחקר כתבי יד "תפארת רפאל" של מוסדותנו, הוצאנו לאור ספר המשת חומשי התורה בכרך אחד מהודר ומפואר, בצירוף ההפטרות לפי כל המנהגים, כולל התפילות ליום השבת בנוסח עדות המזרח ומרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל. סדר אותיות חדש ומדוייק, באותיות מאירות עיניים. מודפס על נייר בייבל כרומו, כריכה חדשנית ומפוארת. פירוש רש"י ותרגום אונקלוס בניקוד מלא, ועוד פירושי חז"ל על התורה. אף פתחנו ראשי תיבות וציינו מראי מקומות. החומש מעוטר בהמלצות הראשונים לציון שליט"א, בצירוף קונטרס "ילקוט יוסף" דיני ספר תורה השלם.

ניתן להשיג בטל: 1800-260-260 מחו"ל: 1866-676-8696

מדור ההלכה על פי הראשון לציון הגאון
 מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ס

עֲשֵׂה לְךָ רֵב

הלכות ברכת האילנות

- א. היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאים פרחים, מברך: "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁלֵא חָסַר בְּעוֹלָמוֹ כְּלוּם, וּבָרָא בּוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת טוֹבוֹת, לְהִנּוֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם". ותיקנו ברכה זו לפי שהוא ענין שבא מזמן לזמן באופן מחודש, שאדם רואה עצים יבשים שהפריחם הקב"ה. ואין מברכים שהחיינו על ברכת האילנות. ואין מברכים אלא פעם אחת בשנה, ולא יותר. הזריזים מקדימים לברך בהקדם כל מה שאפשר, בראש חודש ניסן, ואין להשהות קיום המצוה כדי לאומרה בעשרה. גם הנשים **תברכנה ברכת האילנות**, שאין ברכה זו נחשבת כמצוה שהזמן גרמא, שחכמים לא קבעו זמן לברכה אלא מפני המציאות שהאילנות פורחים בניסן.
- ב. טוב לברך ברכת האילנות על אילנות הנטועים בגנות ופרדסים **שמחוץ לעיר**, ומכל מקום אין זה מעכב, ולכן אם קשה לו לצאת אל מחוץ לעיר, יוכל לברך ברכת האילנות גם על אילנות שבתוך העיר.
- ג. **מה טוב שיצטרפו עשרה** ויעשו כולם אגודה אחת בכנסיה לשם שמים לצאת לברך ברכת האילנות, בכוונה הראויה, וברוב עם. ואחר הברכה יאמרו "מזמור בשוב ה' את שיבת ציון", ו"מזמור הללויה הללו את ה' מן השמים" וכו', ויסיימו באמירת קדיש יהא שלמא. וטוב שאחד יברך הברכה בקול רם והשאר יאמרו אחריו בלחש.
- ד. אין לברך ברכת האילנות אלא על אילנות של מאכל כשיש בהם פרחים, אבל על אילני סרק שאין מוציאים פירות אין לברך. ומצד הדין **די בשני אילנות** אפילו ממין אחד. והמברך על מיני אילנות הרבה הרי זה משובת. אילנות המורכבים מין בשאינו מינו, יש אומרים שאין לברך ברכת האילנות עליהם, שהואיל וקיומם נגד רצון הבורא, אין לברך ולהודות להשי"ת על כך, ויש חולקים ואומרים שהברכה היא על כללות הבריאה, ולכן יכול לברך על אילנות מורכבים. אבל אין לחשוש מלברך על אילן שמא הוא עץ מורכב, ורק כשירדע שהוא מורכב עדיף להמנע מלברך עליו ברכת האילנות.
- ה. **מותר לברך על עצי ערלה** בתוך שלוש שנים לנטיעתם, אף על פי שהם ערלה ואסורים בהנאה, הואיל ולא נעשו באיסור. אבל על עצי אשרה אין לברך.
- ו. אם לא בירך ברכה זו עד שגדלו הפירות, שוב אינו מברך. וכל שנפלו הפרחים, אפילו לא גדלו הפירות באופן שראויים לאכילה, רק התחיל גידול הפרי, אין לברך ברכה זו. ומכל מקום, אילן שהתחילו לגדול בו חלק מפירותיו, אם יש בו עדיין פרחים ונצנים, מברך עליו ברכת האילנות. **מותר לברך ברכת האילנות בשבת ויום טוב**, ואין לחוש ולגזור פנ ישכח ויתלוש מפרחי האילנות בשבת.

היכנונו ל"יום שכולו תורה" המרכזי בארץ
 המתקיים זה יובל שנים (משנת תשל"ג) בכל שנה במוסדותינו "תפארת רפאל" במקום שבו התחיל רעיון ה'רבי רב', בע"ה ב"יום העצמאות" יום רביעי ה' אייר (4/26) בבית הכנסת "צעירי בני בנימין" רח' החיזיון 3 תל אביב, בהשתתפות גדולי הרבנים והמרצים ובראשם הראשון לציון הגאון רבינו יצחק יוסף שליט"א הכנס יועבר בשידור חי לטובת הצופים והמאזינים

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

ניו יורק	באר שבע	חיפה	תל אביב	ירושלים	כניסת החג
7:07	6:45	6:45	6:44	6:46	
8:10	7:36	7:37	7:35	7:37	יציאת החג
8:40	8:23	8:24	8:21	8:24	רבינו תם

עלון החג מוקדש לכבוד מתנדבי ידידי ותומכי מוסדותנו "תפארת רפאל" בארץ ובעולם שבכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא - אמן

עלון חג הפסח
 מוריד הטל ב'מוסף'
 (במוצאי החג - ספירת העומר)
הפטרה "בַּעַת הַיָּא" יהושע ה'

- תלמוד תורה לבנים**
- שיעורי תורה ויהדות לבנות כול"ס ובית מדרש
 - כנסים תורניים
 - קירוב רחוקים
 - מכון הוצאת ספרים וחקר כתבי יד
 - דאגה לרווחת החיילים בצה"ל
 - עזרה לנזקקים
 - הדרכה רוחנית לעולים חדשים
 - מוקד עולמי לאמירת תהילים
 - שבועון תורני